

ERDÉLYI FIATALOK

ROMÁNIAI • MAGYAR • FŐISKOLÁS • LAP

SZERKESZTI: *LÁSZLÓ DEZSŐ*

II. évf.

1931 február

2. szám

HUSZOLDALAS SZÁM ÁRA : FŐISKOLÁSOKNAK 10, MÁSOKNAK 20 LEI

Erdélyi Magyar Adatbank

Alapítók: Balázs Ferenc, Bányai (Baumgarten) László, Biró Sándor, Debreczeni László, Demeter János, Dsida Jenő, Jancsó Béla, dr. Jancsó Elemér, László Dezső, László József, Mikó Imre, dr. Péterffy Jenő.

Szerkesztőségi titkár: László Ferenc.

Technikai szerkesztő: Csákány Béla.

Munkatársak: Babos Sándor, Bacsoni Flóra, Bakk Péter, Balázs János, Bede Emil, Bélteki László, Borbáth Dániel, Csögör Lajos, Dánér Lajos, Egyed Béla, Fazekas Sándor, ifj. Fekete Domokos, Ferenczy Géza, ifj. Ferencz József, Fogarasi Géza, Gagyai László, Gurka Vilmos, Gyergyai Judit, Gyarmathi Árpád, Gyenge László, Huszár Kálmán, Héjja Kálmán, Jánky Sándor, Kekel Béla, Kész Antal, Kovács Jenő, Kovács György, dr. Kovács József, ifj. Kristóf György, Kristóf Ödön, Kovács Lajos, Laczkó László, Lászlóffy Ernő, Méliusz N. József, S. Nagy Béla, Nagy Rózsa, Opra Benedek, Orbán Endre, Papp Ferenc, dr. Parádi Kálmán, Pogány Albert, Rohonyi Vilmos, Sükösd Pál, Szabó István, Szentiványi Elek, Szilágyi Olivér, Takáts Albert, Vargha Lajos, Varró Dezső, Váró György, Vita Zsigmond, Vitályos Iván, Ziegler Emil, ifj. Zsombory László.

Falu szeminárium vezetősége: Demeter Béla elnök, Venczel József titkár, Baczó Gábor, Gallay Papp Zsigmond, Haáz Ferenc, Miklós András, ifj. Szabó Géza, Szigethi Béla.

TARTALOM:

Járai István: Apák és fiak	25
Debreczeni László: A mai magyar kultúra a népművészet tükrében	27
László Ferenc: Egy tíz éves röpirat	31
ifj. Kovács Lajos: Az egyetemi hallgatók és a teológusok	34
Dr. Jancsó Elemér: Irodalmi szeminárium	35
Az Erdélyi Fiatalok Falu Szemináriumának megalakulása	36
Borbáth Dániel: A bár ifjúsága és a magyar jövőendő	37
Falu pályázatunk népművészeti pályatételének nyertese	38
Falú-munka:	
Dr. Roska Márton: Néprajzi feladatok Erdélyben (László Dezső)	39
A Róm. Kath. Népszövetség főiskolás szakosztálya falú-pályázatának eredménye	39
Apák és fiak:	
Spectator: Az ifjúság válsága (Jancsó Béla)	40
A mi könyveink:	
E. Stanley Jones: Krisztus India országútján (Máthé István)	41
Fiatalok munkája:	
Világbéke	42
Koródi Ferenc nótái (Dánér Lajos)	42
Holló Ernő: Estéli utazás (Uzoni Lajos)	42
Fiatal magyarok:	
A Prágai Főiskolás Cserkészkör alakulásához	43
Kötött szavaló-verseny magyar főiskolásoknak	43
Egyesületi élet:	24

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Str. Iuliu Maniu (Szent-egyház-u.) 8. Székely Társaság helyisége. Kéziratok és a lap adminisztrációját érintő levelek a szerkesztőség, illetve a kiadóhivatal címére küldendők.

Bukaresti szerkesztőség: Bokor Béla szerkesztő, Andrassy Zoltán, Blénessy Irénke, Kiss Dezső munkatársak. Cim: București II. Str. Sft. Voivozi 50.

Lapunk kolozsvári megbizottai: Báthory-Apor szeminárium: Venczel József, Ref. Kollegium: Miklós András. Ref. Theológia: Antal Gusztáv. Unit. Kollégium: Csiki Andor. Ref. Szeretetház: Kóréh Rózsika. Marianum: Kóri Manta.

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Belföldön: főiskolai hallgatóknak félévre (5 szám) 50 Lei, egész évre (10 szám) 100 Lei; másoknak félévre 100, egész évre 200 Lei. Magyarországon: főiskolásoknak félévre 25, egész évre 45 P., másoknak félévre 3,5, egész évre 7 P. Csehszlovákiában: félévre 25, egész 50 csehkrona. Jugoszláviában: félévre 40, egész évre 80 dinár. Más országokban: félévre 5, egész évre 10 svájci frank. Előfizetési díjak a kiadóhivatalba küldendők. Egyes szám ára belföldön: főiskolai hallgatóknak 10, másoknak 20 Lei. Magyarországon: főiskolásoknak 50, másoknak 70 fillér, Csehszlovákiában: 5 csehkrona. Jugoszláviában: 8 dinár, más országokban 1 svájci frank.

MAGYARORSZÁGI FŐBIZOMÁNYOS: „Studium“ könyvesbolt, Budapest, Múzeum-körút Magyarországi előfizetési díjak általa is beküldhetők. Csekkzámla: 4041.

MEGJELENIK HAVONTA egyszer, július és augusztus kivételével.

Nyomatott az „URANIA“ könyvnyomdában Cluj, Str. Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10. Telef.: 187.

APÁK ÉS FIAK

— Előadás az Erdélyi Fiatalok nagyenyedi estélyén. —

Irta: *Járai István*, fg. igazgató.

A világháború szörnyű katasztrófája s a nyomában járó politikai, gazdasági, társadalmi és lelki válságok szétdőlték a régi Európát. A nagy történelmi válságokkal járó átmeneti időknek szenvedésekkel telt kínzó és fájdalmas korát éljük. Ki tudná megmondani, hogy hányadszor ismétlődik már meg az emberiség életében, hogy azok a titokzatos erők, melyek az emberen keresztül közreműködnek az emberiség sorsának alakításában, újra szűkeknek és elviselhetetleneknek érzik azokat a formákat, melyeket az ember rájuk szabott? A formák megcsontosodtak, elavultak, de az erők a bennük rejlő titokzatos hatalom parancsára új megvalósulási lehetőségeket keresnek. Ezért bomlanak, pusztulnak: államformák, gazdasági, jogi és politikai rendszerek, kormányzati módszerek, társadalmi tagozódások. Ezért kiált új formák után a nevelés és oktatás s ezért jutott válságba még a legállandóbbnak gondolt építmény is: az egyház.

Mindez nagy szenvedések és kínok árán, mert az embernek fáj elveszteni azt, amit ő maga emelt s amiben olyan jól érezte magát. De bármilyen fájdalmas is mindannak a pusztulása, ami régi, a jövő kérdése nem ezen a fájdalomon dől el, hanem ott, hogy vajjon milyen minőségűek azok az erők, melyek olyan könnyörtelenül szétvetik a régit és új ruhába akarnak öltözni és hogy vajjon miféle lehetőségek vannak bennük elrejtve.

Minthogy pedig ezeknek a sorsdöntő erőknek hordozója az ember, a kérdés a jövő szempontjából végső elemzésben az, hogy milyen és mit ér az ember. Ez a kérdés gyökere még akkor is, ha sokszor megdöbbenve érezzük, hogy semmik vagyunk azokhoz a gazdasági, társadalmi, technikai s más szervezetekhez képest, amelyek bár az emberből indultak ki, mégis mintha fölébe nőttek volna magának az embernek is.

Milyenek vagyunk és mit érünk mi, magyarok s főleg milyen és mit ér az új magyar nemzedék, az ifjúságunk, ez a kérdés döntő a magyarság sorsára nézve is.

A nagy katasztrófa senkire súlyosabb megpróbáltatást nem hozott, mint a magyarságra s abban is ránk, kisebbségi magyarokra. Mi a nagy világválsággal s a magyarság nemzeti válságával együtt a kisebbségi élet kínjait is szenvedjük és senkisémet mondhatja el, hogy abból, ami volt, többet veszített volna, mint mi. És amikor kábult fejjel, révedező szemekkel végig tekintünk a múlt roncsain és a sivár jelenen s jeleket keresünk, amelyek elárulják, hogy az új életre törő erők nem haltak ki belőlünk, mintha már látnánk ilyen biztató jeleket feltünetedezni az új nemzedékben, ifjúságunkban. Még nagyon újak ezek a jelek, alig egy-két esztendeje kezdenek mutatkozni, de a legbiztatóbb éppen az bennök, hogy az ifjúságban jelentkez-

nek: új munkára, új világ formálására új emberek kellene. Felsőbb hatalom parancsa az rajtunk, hogy csak az új nemzedékek munkálhassák teljes erejükkel, ha vannak bennük ilyen erők, az olyan jövődőt, melynek annyira gyökeresen másnak kell lennie, mint amilyen a múlt volt. Az apák és fiúk örök törvénye ez.

Hogy azonban az új magyar ifjúság hogyan felel meg ennek a történelmi hivatásnak, arról korai volna még most beszélni. Ezt az a kor lesz hivatva eldönteni, mely éppen az ő építő munkájukat várja. Mi most csak jelekről beszélhetünk, melyek egy termékeny alkotó munkának lehetnek előhírnökei.

Ez az ifjúság most még a keresés nyugtalan és bizonytalan állapotában van. Mindenekelőtt meg akarja találni saját magát. Maga akarja kitapogatni azokat az életlehetőségeket, melyek jövődjét biztosíthatják, mint aki ráeszmélt arra, hogy a meglévő, készen kapott lehetőségek mellett a biztos elsorvadás vár rá. És ezen a gondolaton túl, de ezzel szerves kapcsolatban kezdi megsejteni azt is, hogy az ő sorsa elválaszthatatlan függvénye fajtája s az erdélyi ifjúság számára az erdélyi magyarság sorsának. Amilyen ez a sors lesz, olyan lesz az övé is. Ezért önmagán túl, de a maga javára is a magyarság felemelésére és megtartására kell minden erejét munkára vetnie. Ime a legreálisabb alapokon álló s a való viszonyokból kinövő ideális feladat.

Innen érthetők azok a megmozdulások, melyek az egyetemi és más főiskolai magyar ifjúság körében az utóbbi 3—4 év alatt keletkeztek mindhárom nagy magyar nyelvterületen: Magyarországon, Csehszlovákiában és Romániában. Az ifjúság megmozdult, szervezkedik s ki akarja venni részét egy jobb, élhetőbb és embe-ribb világ megteremtésének munkájából. Ilyen ifjúsági megmozdulás az is, amely magát Erdélyi Fialoknak nevezi s amelynek képviselőit első alkalommal van szerencsénk körünkben üdvözölhetni.

Vannak jelek, melyek azt mutatják, hogy azok a különbségek, melyek vannak az ifjúság és apái közt, sokkal nagyobbak, mint a megelőző korban voltak. De hiszen ez természetes is, mert a két korszak között is áthidalhatatlannak tetsző szakadék tátong. S inkább az ellenkezője volna baj, mert azt mutatná, hogy fajunk fenntartó ereje megszűnt az új körülményeknek megfelelő új életformákat kiüzdeni magának.

Ezt a nagy különbséget mutatja, hogy a mai ifjúság múltunkban más értékeket keres, mint aminőket apái ráláltak. Nem hajlandó elhinni, hogy mi voltunk a világ első nemzete, kiknek történelme csupa fény, magyarság és dicsőség, hanem az igazi értékek kiemelése mellett készül rámutatni a bűnökre és a fekélyes sebekre is, melyek a nemzet lelkét-testét megfertőzték és gyásznak, pusztulásnak voltak előidézői. Hangok hallatszanak, melyek nemcsak kritizálják a múltat, hanem vádolják is az apákat. Érthető a nagy bukás után. De hogy a kritika és a vád milyen mértékben jogosult, azt majd csak az fogja eldönteni, hogy különb történelmet tud-e csinálni a mai ifjúság annál, mint amelyet apái csináltak.

Azzal az ígérettel is bíztat, hogy nem lesz olyan önző, csak önmagának élő s a rút egyéni önzés bálványának minden közös érdeket vakon és esztelenül odaáldozó, mint mi vagyunk, hanem gyakorlati értelemben életrealóbb ugyan, de egy a felekezetek, osztályok, gazdasági és születési különbségek fölé emelkedő magabrendű magyar közösség kiharcolója.

És ebben az irányban mintha az első elhatározó lépést már meg is tette volna a falú-szeminarium megindításával, ami a magyar falú és a magyar paraszt tanulmányozását és reális megismerését jelenti azzal a szándékkal, hogy a megismerés alapján a falúsi tömegek életének irányításába ténylegesen is belenyuljon. Ez a gyönyörű lépés azt látszik mutatni, hogy az erdélyi fiatalok észrevették azt a föltétlen igazságot, hogy sorsunk falúsi paraszt-tömegeink sorsán fordul meg első sorban. Az a kérdés, meg tudjuk-e mozdítani idejében a falúsi tömegeket s bele tudjuk-e kapcsolni őket egy mindenek felett álló magyar sorsközösség gondolat- és

érzelemvilágába s közös akciójába. Pótolni tudják-e vajjon ezen a téren az apák százados mulasztásait néhány év vagy évtized alatt az új fiatalok? Ez lesz az ő elszántságuknak, önmegtagadásra való készségüknek és erejük megfeszítésének talán legnagyobb próbája. Ez mutatja meg, hogy vajjon csakugyan megértették az idők szavát saját maguk odaáldozásával is, ha kell.

Ime, milyen nagy dolgokra készül ez az ifjúság, melyet pedig a sivár jelen éppen úgy emészt, mint minket. És ha küzdelmeiben néha elragadja a hév s túlzásokba téved, melyek fájdalmat okoznak az apáknak, értsük meg őket és mégis és mindenképp felett szeressük őket: szeressük, ha becsületes a törekvésük, harcrakész az akaratuk, ha különbek akarnak lenni, mint mi, még a mi fájdalmainkon keresztül is.

És ha küzdelmeik közben a sikertelenségek és csalódások keserősége majd elborítja őket, álljunk melléjük azzal a tapasztalatunkkal, hogy ez örök emberi sors, de aki nem csügged és nem fél, az győzni fog.

A mai magyar kultúra a népművészet tükrében.

Irta és az Erdélyi Fiatalok 1930 dec. 14-én tartott kolozsvári estélyén felolvasta:

Debreczeni László

A magyar élet eljövendő megújulásának frissítő erőit a mai kor ifjúsága a népben keresi. A magyarság tovább élhetésének alapja a falú. De azt is tudja ma már ez az ifjúság, hogy ennek a megújulásnak olyanok kell lennie, hogy visszahatásában megtarthassa az erőt adó, de különben önmagában már veszendőségnek indult falút is.

Az a sok ágú vizsgálódás, amely a falú felé irányul, természetesen, kihat a népművészet, népkultúra területeire is. Röviden és vázlatosan megpróbálom párhuzamba állítani népi és felsőbbrendű kultúránkat, hogy megláthassuk az utóbbinak hiányosságait és hogy megéreztessük, miért reménykedünk mi csupán a népi kultúra erejében; tőle mit várunk.

Hogy a dolgokat helyesen érthessük meg, ismerkedjünk meg előbb magával a tükörnek állított népművészetrel. Nem technikai, nem formakincs vagy akár fejlődésbeli ismeretekre, hanem a benső lényeg, az alaptevő törvényszerűségek ismeretére van ezúttal szükségünk.

Koronghi L. Elek azt mondja egy helyütt: „a magyar nép művészete, mint minden igaz művészet, teljesen organiku-

san egybeforrott a nép életével. Primitívnek mondják, mert *nem ismerte a hazugságot, a megalkuvást*. Nem félt sem a kontrasztoktól, sem a nagy konsonnanciáktól. Vonalaiban ötletes, színeiben virító, *egész megjelenésében meggyőző, végig kísérté a nép fiát az ő egész életén s minden eseményének jelentőségét mélyítette, szimbólumaival magasabb sférákba emelte.*“

Mit jelent ez?

Amint az idézet is mondja, azt, hogy a népművészet *igaz művészet*. Lelket és jellemet kifejező, egyben konzerváló és egyben életet adó *erő*; a legtökéletesebben *stilis* magaslaton álló művészet. Benne minden művészetek örök törvényei töretlenül érvényesülnek.

Lássuk ezeket a törvényeket:

A népművészet nem egyének művészete, hanem a népé, tehát egy *közösségé*. Alapja a szépet öntudatlanul áhító *tiszta ösztön*, mozgatója a népekben különböző fokban jelenvaló *művészeti szellem*. Benne tisztán érvényesül a nagy, emberi *poézis*, mely a földhöz és a tájlelekhez köti és elhatárolóan szólalnak meg a *faji lélek titkos erői*,

melyek ellenálthatatlanul működnek. A népművészet oktalanul semmit sem teremt, ellenben szeretete egyforma melegséggel ömlik végig apró és nagy alkotásain egyaránt. Amilyen a nép, olyan az ő művészete és viszont: amilyen a népművészet, olyan az a nép. Az alkotásról megismerhető az ő alkotója. Élet és művészet nála elválaszthatatlanul egy.

„A rög élő szelleme a nép lelke . . . alkotásai mindig szervesen nőttek ki földjéből! . . .” — mondotta Thoroczkay V. Ede és ez nagyon mély igazság; népet és népművészetet ennél szebben és tisztábban még sohasem jellemeztek.

Mit tanulhatunk ezekből?

Nagy, egészséges és egységes művészet csak kollektivitáson alapulhat. *A művészet egyetlen legfőbb kritériuma a poézis.* Az érvényesülni engedett ösztönben jelenvaló fajtság adja a művészet értékadó jellegét és az igazi stílust. Nincs l'art pour l'art. Nincsen skatulyázott kis, nagy és még nagyobb művészet. Csak *művészet* van, amelynek csupán különböző megnyilvánulásai lehetnek. A művészetnek gyökereznie kell a talajba, melyen él; talajon kívüli vagy felüli művészet csenevész, beteg, üvegházi vegetáció csupán.

*

Most pedig vonuljunk át a felsőbbrendű művészetek területére s nézzük meg, hogy a fenti törvényszerűségek miképpen érvényesülnek ottan.

A szó művészete, az irodalom és színeszét már a nagy nemzeti felszabaduláskor ráeszmélt feladatára és igyekezett a népkultúrába való bekapcsolódás által felriessülni. Azóta világirodalmi értékeink vannak s egy második megújulást is átélünk. Itt tehát a magyar szellem tisztán érvényesül, de ez a nyelv bensőséges voltánál fogva nem is lehetne másképpen.

A második irodalmi megújulással egyidőben lépett rá öntudatosan a zeneművészet is erre az útra. Az eredményt tudjuk: Bartók és Kodály, ma Európának legoriginálisabb zeneköltői. Ám ez is még csak kezdet.

Hogy állunk a képzőművészetekkel?

De előbb lássuk, milyen erről a közfel fogás?

Általában úgy tudjuk, hogy művészetnek a festészet és szobrászat számít. A grafikát holmi kísérezzenének ismerjük. Pedig olyan mesterek művelték, mint Dürer és Pironesi. Iparművészetről is esik szó, de az valami „kisebb”, aféle félművészet lehet. Az építészet? Na, hát az meg éppen csak mérnöki tudomány!

Milyen nagy tévedés ez ma, amikor pedig már fodrász-, szakács-, kirakat- és a jó ég tudja még, miféle művészetek is vannak.

És mielőtt tovább mennénk, halljuk csak, mit mond erről Koronghi L. Elek, aki nem vádolható részrehajlással, mert nem volt művész a szó értelmében, hanem csupán gondolkodó fejű, de mély kultúrájú ember:

„Az architektura az a főművészet, amely az összes művészetek alapja, feltétele, hivatásszerű, dekoratív közösségük megvalósítója. Egyetemes, grandiózus művészetek architektura nélkül nem keletkezhetnek és nem állhatnak fenn . . .

. . . Architektura híján háléktalanok maradtak a többi művészetek is: sculptúra, pictúra . . .

. . . Az architektura a művészetek anyja . . .”

Most pedig térjünk vissza a vizsgálódáshoz.

A festészetben nem találjuk meg a maga generalitásában a magyar lelket, a magyar látást, a magyar költészetet; legelőkelőbb külön álló jelenségek félnkkednek itt-ott. Művészeink voltak és vannak szépszámmal, nagytudásuak, világhírűek is, de monumentális, élő, magyar piktúránk nincsen.

Szobrászunk is sok van, de csak egy volt igazi: *Fadrusz*. De útját ő sem tarthatta meg egészen.

És az építészet? Városaink teleépítve a leglehetősebb épületekkel; hiába rózunk szerte sóvárgó szemekkel. Csak idegen dolgokat látunk. És rossz idegen dolgokat.

A magunkét? Olyan nincs. Amit a régiek csináltak, azt is majdnem mind eltüntettük. Pedig éppen ezek alapján és éppen az építészetben lehetett volna a legtöbbet csinálni. De mi helyett kényelme-

sébbnek és felemelöbbsnek láttuk, ha nyugatra kezdünk nézni. Az idő pedig elrepült. Is ma már úgy látszik, hogy ezer esztendő óta hiába éltünk itt, nyomár csak a múltban tudjuk mutatni, de az azt folytató jelenben nem.

Szomorú dolog ez. De így van.

*

Látjuk tehát, hogy a felsőbb művészetekben nem működnek azok a törvényszerűségek, amelyek a népművészetben. Ellenben találjuk a fontoskodó „irány“-zatekat, a mindenek fölé taksált „egyéniség“-et, az ilyen, vagy amolyan „akará“-okat, de sokszor anarchiát is. Mindent az „Én“-ért, de semmit a közösségért, még kevésbé a jövődjért. Csak természetes tehát, hogy a jelszavas művészet nem lehet igaz művészet, nem lehetett erő, nem is lehet az, hacsak meg nem újul s rá nem lép a helyes útra.

Azonban — és ez szinte érthetetlen — művészeink nem akarnak a néphez fordulni, mint az írók. Pedig — merem állítani — népművészetünk szinte gazdagabb, mint népköltészetünk.

A festő, a szobrász ugyan azt mondja, hogy a nép nem csinál sem képet, sem szobrot; mit tanuljon hát tőle?

Ez igaz! Csakhogy a népművészethez nem kölcsönért kell ám menni! A finn paraszt sem pingál, mintázással sem öli idejét, népi művészete sokkal szegényebb a miénknél, mégis a paraszthoz fordult finneké ma a legfajibb művészet. Világos, hogy itt lényegbeli, belső dolgokat kell keresnie a művésznak, bár a szobrász „motivumot“ is kap, ha keres.

Igazságtalan lennék, ha nem említeném meg, hogy az építészetben, a zenével egy időben történt egy nagyon szép és egészséges útrairulás: gyönyörű eredményekkel, melyek kihatással voltak már az iparművészetre és a grafikára, sőt tovább is. De rövid volt ez, mint egy álom és kevesen tudunk róla igazán s a nyugatra nézők szemében holmi exotikum számba megy csupán.

Pedig a mai síma, épületszerű architektúra messze volt még akkor nyugaton, amikor az 1911 évi, turini világkiállítás magyar épülete a maga nemálmodott, mo-

dern újszerűségével ámulatba ejtette a világot, bár az még nem volt kész eredmény és ugyancsak archaikus elemekből alkotódott.

*

A művészetek összessége azonban a kultúrának csak egyik felét teszik. A művészeti termés önmagában csak holt anyag, dokumentum. Csak ha a közösség ebből táplálkozik, ha élete ettől szépül, lelke ettől nemesedik, érzése finomodik s főleg, ha ettől nyer erőt, csakis akkor egészül ki a művészet élő kultúrává. Tehát az átélés a kultúra másik fele.

Itt it hiányosságok vannak. A mai művészet keveseknek szól; termése csak különleges műveltségű egyéneknek nyújt valamit. Mert nézzük csak az irodalmat. Száz ember közül hánynak jelent igazán valamit az irodalmi termés? Vajjon hányan tudják igazán felfogni az író által megmutatott lelki mélységeket? Bizony kevesen. És még kevesebben vannak azok, akik a magyar író öntudatlan magyar valóságait is meg tudják érezni. És beszélnek itt csupán felsőbb végzettségű egyénekről.

A népművészet bölcsőtől koporsóig tartó életeleme a népnek. De — hogy csak egészen rövid példával éljek — menjünk be bármely mai polgári lakásba, vajjon így találjuk-e ezt? Például: lakás és lakó közt megkapjuk-e azt a benső kapcsolatot, mint a népnél? Vajjon megtaláljuk a kapcsolatot a tradíciókkal úgy, mint van ez az összes nyugati és északi népeknél, akiket külsőségekben annyira bámulunk, akiknek halk bensőségeiket nem vesszük észre?

Mert szerintem ez jelenti a kultúrát és nem az, hogy olyan divatos dolgokról, melyekről „illik“ tudni, tíz percet „okosan“ tudunk csevegni.

Ilyenformán nemhiába mondták a németek, hogy Schwechát mögött Ázsia kezdődik. És igaz volt Koronghi L. Eleeknek, amikor azt mondtotta, hogy ezen a darabka földön nincsen is más stílus, mint csak a nép stílusa.

*

Röviden így tükröződik mai kultúránk szembeállítva népünk művészetével s a kép, bizony, szomorú, és lehangoló.

És most jön a dolog másik oldala: népművészetünk hanyatlík, pusztúl. Életvona-

lában a hullám-mélyhez jutott. Most egészséges felfrissülésre volna szüksége. De ezt nem kapja meg, mert a felsőbbrendű kultúrától nem kap egészséges példát. Tehát azt csinálja, amit lát: aszfaltmuzsikát. És mi siratjuk őt.

Pedig ha a mi műveltségünk egészséges lenne, megvolna egy egészséges kölcsönöség lehetősége is és nem kellene féltelnünk népművészetünket. De tanácsokkal, rábeszélésekkel nem lehet segíteni, ha példadással szolgálni nem tudunk.

És ez a legszomorúbb, mert az a fundamentum is inog, amelyre, elkésve is, de építhettünk volna.

*

Miért is mondtam el mindezeket?

Mert olyan kultúráról álmodom, amely valóban a *miénk* is, amely a *mi* ismertetőnk; amely biztosítja életjogát ennek a népnek. Hatalmas, egységes, magyar faji kultúrát óhajtok, amelyben a művészetek minden vonatkozásban a magyar lelkiség virágait bontják ki. Olyant amelyben a társadalom minden rétegének lételeme lesz a művészeti termés s önmagát ismerve meg benne, ragaszkodik hozzá és attól semmi el nem rántorítja. Ebben életünk egyik nagy biztosítékát látom.

Tudom, hogy nagyon sokan mosolyogni fognak ezen. Tudom jól, hogy naiv, fiatalos hevületnek, lehetetlen ábrándozásnak tekintik ezt (Istenem, — hiszen a XX. században vagyunk!).

De tévednek.

Százesztendővel ezelőtt éppen így mosolyogtak azokon a naivokon, akik egy kultúrképes magyar nyelvről ábrándoztak, de azért irodalmunk csak eljutott a világirodalomig.

Esztenőkön át barangoltam Erdélyben: Figyeltem népünket, láttam a szászok földjét. Jártam túl a Kárpátokon Ó-Romániában és amennyire lehetett, igyekeztem — ha könyvekből is — megismerni más népek kultúráit és mindenütt ezt láttam. És a most, nemrégén lezajlott budapesti építész-kongresszus végeredménye is az, hogy igazi értéket csak az a nép adott, amelynek formáiban kifejeződött a faj lelke.

Nagyon jól tudom én is, hogy senki sem ülhet le azzal, hogy: ha török, ha szakad, én most faji kultúrát csinállok! Ez éppen elég nagy ostobaság egy jól megérdemelt nevettséghez. De vallom, hogy az idegen hatások béklyóitól, a hazug jelszavak mótelyétől megóvott és a maga törvényei szerint érvényesülni engedett tiszta ösztön meghozza a kívánt eredményt. A nyugati kultúráknak nem majmolói, nem vazallusai, még kevésbé szolgái másolói kell legyünk, hanem csupán azok lényegbeli eredményeinek helyes beasszimilálói.

Nap-nap után hangoztatjuk jogunkat az élethez ezen a földön és egyetlen dokumentumra, a multa hivatkozunk. Pedig óriási baj ez, ha csak ennyire szorítunk, még ha ezer esztendő is az a multa. Mert ez tunyaságra szoktat, de főképp, mert jogunk igazán csak akkor van itt az élethez, ha azt elsősorban mostani és jövő életünkkel, életrehevitatottságunk megmutatásával tudjuk bizonyítani. Ha az általános emberi kultúrát a magunkéval is tudjuk színezní. És ez másként nem lehet, csak úgy, ha magunkat adjuk, ha a mi lelkünk kincseit igyekszünk kibányászni: ha magyar faji kultúrát csinálunk. A másét nálánál jobban úgy sem csinálhatjuk.

Az Erdélyi Fiataloknak ez egyik legfőbb célkitűzése.

Nem nevetni való dolog ez. S aki ezen mosolyog, annak azt mondom: imelv nép valaha is feladta faji kultúráját, elpusztult az.

Mi nem akarunk elpusztulni. Mi élni akarunk.

És élni is fogunk!

BALÁZS FERENC főmunkatársunk, a „Bejárom a kerek világot“ c. munka szerzője két-két előadást tartott október 22 és 23-án Tordán, november 17 és 25-én pedig Kolozsváron „Nyugat“ és „Kelet“ címen. Az előadásokat nyugati, illetve keleti vetített képek bemutatása követte és a műsort Balázs Ferenc énekszámai, szintén külföldi népdalokból, egészítették ki.

Egy tíz éves röpirat.

Január 23-án mult tíz esztendeje, hogy megjelent Kós Károly, Zágoni István dr. és Paál Árpáddr. „Kiáltó szó, Magyarság útja. A politikai aktivitás rendszere“ című röpirata, aminek hatására megindult az erdélyi magyarság küzdelmes politikai élete a kisebbségi sorsban. Habár a kisebbségi erdélyi magyarság első megszólalása volt és szigorú cenzura idejében jelent meg, mégis még ma is csodáljuk a röpirat bátor hangját.

Rövid ismertetését kommentár nélkül, bőséges idézettel a következőkben adjuk:

I. Kós Károly: *Kiáltó szó Erdély, Bán-ság, Körösvidék és Máramaros magyarságához.* Kós Károly költői szárnyalású bevezető cikke a két évi tétlenség, keserű várakozás és reménykedés után a helyzetnek és feladatainak a reális felismerése:

„Ébredj kétesztendő álmodból. szemedet nyisd ki; nézz széjjel és állj az új életben tusakodni akarók közé!“ „A trianoni szerződést aláírták: Le kell vonni a tanulságot, szembe kell néznünk a kérelhetetlenül rideg valósággal és nem szabad ámítanunk magunkat. Dolgoznunk kell, ha élni akarunk és akarunk élni, tehát dolgozni fogunk.“ „A régi Magyarország nincs többé számunkra, de Erdély, Ardeal, Siebenbürgen, Transsilvánia, vagy bármi nyelven nevezte és nevezi a világ: feltámadt és van, aminthogy volt akkor is, amikor azt hittük mi magunk, mert akartuk hinni, hogy nincs és csak Magyarország van. Akkor is volt, de most is van és akárhogyan is akarja akármilyen akarat, lesz örökkön örökké.“

„Két esztendeje, hogy sokan közülünk imádkozni tanultak és sokan átkozódni is. És sokan álmodozni és megtanultak sirni is, de legtöbben a vizeket néztük, a mi vizeinket, akik harsogva sietnek hegyeinkből lefelé, ki az Alföldre. Sokan néztük a vizeket és közülünk sokan el is indultak a vizek mentén le a hegyekből, ki, arra napnyugat felé. Hogy onnan soha vissza ne jöjjenek.“

„De az imádkozás ideje eltelt. És el az átkozódás ideje is. Az álmodozásnak is vége és a sírásnak is. Aki pedig elindult a

vizek mentén, az többé ide nem jöhet vissza, aki közülünk elmegy, az ne is kívánkozzék közénk vissza valaha; annak itt helye nem lesz soha és jussa sem lesz annak.“

„Aki fél aki gyáva, aki nem bízik, aki nem hisz, aki gyenge, az lépjen ki a sorból. Az menjen. Az nekünk bajt csinál, az a mi lábunk elé gáncsot vet, a mi árulónk az!“

„A mi igazságunk: a mi erőnk!“

„Az lesz a mienk, amit ki tudunk küzdeni magunknak. A bátraknak kiáltok hát, a harcolni akaróknak, a kötelességtudóknak, a látniakaróknak, az előzenézőknek. Álljanak elő, ne szégyenkezzenek, ne aludjanak, ne duzzogjanak. Az Élet nem vár; az Élet rohan.“

„Nem szabad elfelejtenie, hogy mi nem az egységes magyarságból elszakasztott egyszerű lélekszám vagyunk, de külön történelmi egység ezer esztendő óta, saját, külön erdélyi öntudattal, önálló kultúrával, önérzettel. Tudtunk számolni minden helyzettel, tudtunk kormányozni és tudtunk nehéz vereségek után talpra állani. Erőnket ismerjük, nem becsüljük azt túl, de nem is kicsinyeljük: sokszor próbáltuk, mennyit bírunk.“

„Nyíltan és bátran kiáltom a velünk megnagyobbodott Romániának: mi magyar fajú, magyar hitű és magyar nyelvű polgárai Romániának nemzeti autonómiát akarunk, aminek birtokában bennünk Nagyrománia megbízható polgárságot fog nyerni.“

„Kiáltom a jelszót: építenünk kell, szervezkedjünk át a munkára.“

Ez idézetek adják Kós cikke rövid tartalmát.

II. Zágoni István dr.: *A magyarság útja.*

Zágoni cikke első felében az akkori idők legaktuálisabb problémáival, a passzivitás, a passzív rezisztencia és a társadalmi passzivitás kérdéseivel foglalkozik.

A passzivitásról szóló fejtegetéseit a következőkben összegezi: „Nemzeti remetétségben gyáván meghunyászkodni, a sérelmeket türelmesen elhallgatni, a küzdelmet

lemondani, a jövődő felépítésén nem dolgozni és mindezt utólagos indokolásképen passzivitásnak elnevezni, nagyon kényelmes helyzetet teremthet azoknak a számára, akiknek esetleg útjában vagyunk. Az ő számukra haszon, a mienkre pedig nem több léha könnyelműségnél, erőt letagadó bátortalanságnál és vétkes mulasztásnál.“

„A passzív rezisztencia az ellentállásnak egyik neve valamilyen hatalmi törekvéssel szemben. A két szóval jelölt kifejezésben a rezisztencia lényeg és cél, a passzivitás csak formát jelent. Az ellentállást csak minősíti a passzivitás, rendes körülmények között gyöngíti s csak ott van létjogosultsága, ahol célravezetőbb mód nem áll rendelkezésre.

Zágoni példákat hoz fel a magyar történelemből a passzív rezisztenciára és részletesen foglalkozik — a konzervatív gondolkozású elemek által Triánon után sokat emlegetett — Deák Ferenc passzív rezisztenciájával. Megállapításai a következők: „Nem igaz az, hogy Deák Ferenc alkotmányos politikája a passzív rezisztenciával kezdődött volna“; Deák politikájában az ellenálláson volt a hangsúly és nem a passzivitáson; passzív rezisztenciája nem egyéb, mint törhetetlen ragaszkodás a liberális demokrácia negyvennyolcas vívmányaihoz; Deák passzivitása dacára állandó tárgyalásban állott az abszolutizmus legfőbb hatóságainál aktív szerepet vállalt főurak egy részével. „Deák nem volt az az egyéniség, akiben az akciók, kezdeményezések vágya duzzadt volna.“

„Az abszolutizmust megenyhítette és megtörte a háború, az olasz felszabadulás és megtörte a Habsburgok königrätzi katasztrófája. Inkább Bismarck, mint a sok magyar embernek a semmittevése.“*

Felhíva a figyelmet az abszolutizmus kora miattól több eltérő körülményére, megállapítja Zágoni a passzív rezisztencia veszélyességét a magyarság számára.

„A társadalmi passzivitás is jelszóként keringett ebben a két esztendőben az erdélyi magyarság körében.“ „Jogosultsága nemcsak, hogy kifogásolható, hanem a legerélyesebb megtámadást hívja ki, a leg-

fontosabb létérdekeknek az oknélküli veszélyeztetése miatt.“ A politikai passzív rezisztencia feletti döntés gyakran aktuálissá válhat, addig a társadalmi passzivitást egyszersmindenkorra el kell vetni.

„Ha ténylegesen ilyen álláspontra helyezkednek valahol az emberek, valóban rezisztálnak, de nem mással, hanem saját nemzetükkel szemben.“ „Minden magyarságellenes törekvés számára a mindenről lemondás, az elaltatás, a munkabeszüntetés adhatja a legeredményesebb segítséget.“

Zágoni — felhíva a figyelmet az időbeli különbségekre — ismerteti a volt magyarországi románok politikáját 1848-as, 1868-as nemzetiségi törvény utáni időig. Megállapítja, hogy politikájuknak volt passzív és aktív időszaka. És mind a kettőnek meg volt minden esetben a magáéka. A passzivitás kedvező eredményét a románok sem állítják, habár a parlamenttel szemben elfoglalt passzív magatartás idején sem szüntették be a politikai szervezés tevékenységét. Parlamenti szereplésükkel egy időben sikeresen magukra vonták a világ figyelmét.

Zágoni cikke második felében az erdélyi magyarság jövőbeni magatartásával foglalkozik: „Abban a munkában, amely reánk vár s amelyet kötelességszerűen vállalni kell, a becsületesség a legcsalhatatlanabb erkölcsi tőke.“

Zágoni elismeri az erdélyi magyarság békekötés előtti magatartásának jogosságát, de kimondja, hogy ezen az úton tovább haladni már nem lehet létünk veszélyeztetése nélkül.

„Biztosítani kell az erdélyi magyarság számára az életlehetőségeket, lába alatt a gazdasági talajt s jövője számára a kultúrfejlődés útját.“

„A nép nemcsak, hogy tudni akarja, hányadán áll a maga sorsa, hanem intézni is akarja azt.“ „Könnyen nép nélkül marad az, aki megkérdezés, tájékoztatás és a néperdekek szemelőttartása nélkül tömegekre kiható, vagy éppen életbevágó kérdésben állást foglal.“ „Népet vezetni nem lehet másképpen, mint közéje menni s ha küzdelemre kerül a sor, előtte haladni.“

„Mit kell tenni? Mindent, minden erőnkből!“

* Az abszolutizmus letörésében nagy szerepe volt az emigrációban élő Kossuth politikájának is.

Zágoni részletesen ismerteti az erdélyi magyarság tennivalóit, melyek közül a következőket emeljük ki: Legfontosabb megoldandó probléma a nemzeti szervezkedés demokratikus alapon. „Össze kell állítani a nemzeti kataszter névsorát.” „A nem vegyes lakosságú helységekben a területi autonómia vezetendő be.”

„A kisebbségek joga legalább olyan mértékben és módon biztosítandó, ahogyan Kossuth Lajos alkotmánytervezetében kifejezésre jutott.”

III. Dr. Paál Árpád: *A politikai aktivitás rendszere.*

Dr. Paál cikke első része mély gondolkozású egyén műve. „Érdemes-e küzdeni?” „Az ember életét nem haladja-e túl az ő sorsszerűsége, mely cselekszik, intéz, sodor?” — teszi fel a kérdést a szerző, de felel is rá. „Még a fátumhívőnek sem lehet elsüppednie a tétlenségbe, sőt éppen a fátumért való vívódások mind részévé lesznek magának a fátumnak. A metafizikai magaslat úgy épül az emberek sorsakarásából; nem egy emberéből ugyan, de minden emberéből.” „A legcsöppnyibb ember akarata is befoly abba a nagy elemi erőbe, sőt éppen minden ilyen csöppnyiségnek az összegeződése, az adja együtt a történések hajtóerejét.” „Igenis van értelme még a legelenyészőbb egyén küzdeni-vágyásának.” „A jelen idők bármilyen akaratában és cselekedetében a jövő alakulásának az idegei is benne dolgoznak. Ez az időnek a szervezése, a mult-jelen-jövő együtthatása és egymástól függése.” „Az emberi csoportok minél átörököltőbb összefüggésűek, annál inkább közvetítői és kifejezői az egész emberi életnek. A fajok és nemzetek is ilyenek. Az egyéni akaratokat és cselekvéseket összevonják, egymással kiegyenlítik, átlagosítják s így folynak bele az emberiség magasabbrendű életébe. A faji és nemzeti csoportosulások tehát már közelebb állanak a sorshoz, szinte közvetlen alakítói, annak a misztikus nagy törvénynek, mely a világon uralkodik. Annál nagyobb kötelessége egy nemzetnek úgy maga, mint világsorsa iránt, hogy ebből a közvetlen alakításból ki ne vonja magát.” „Hiszen ha sajgóan félreáll és ki akarja is vonni magát a világ életé-

ből, azért csak ott ütődik-verődik abban az életben, s kétszeresen fáj minden ütődése és verődése, akárhogyan is igyekszik elfásulni.”

A magyarságnak két nagy sorsszerűsége van — állapítja meg dr. Paál — az egyik a békeszerződés, a másik pedig, amelyik már az egész emberiség sorsszerűsége: „a népek mind mélyebb és mind szélesebb rétegének az érvényesülése, az úgynevezett demokrácia. Ennek fejlődése visszafordíthatatlan.”

Kimutatja a szerző, hogy a rómaiaktól napjainkig eltelt korszakok minden egyike demokratikusabb volt az előzőnél. A demokrácia nem azt jelenti, hogy aki tegnap fölül volt, az holnap alá kerül, hanem az alsóbb rétegek felemelkedését.

Az elszakadt magyarság politikai aktivitásának gyökere e kérdés megoldásában van: „Akar-e találkozni a világ demokratizmusával, bele akarja-e kapcsolni a maga fejlődését a világ sorsszerűségébe, vagy rábízta másra, rábízta talán magára a vak véletlenre?”

Az erdélyi magyarságnak „magának kell magát kiküzdenie.” Több körülmény, — különösen a békeszerződésből származók, — lehetetlenné teszi, hogy az említett találkozó a törzsmagyarság által tegye meg.

„Ma gyűlölet éghet a népek között, de a gyűlöletben már ott lappang a tehetetlenség eleme, hisz talán éppen azért is van gyűlölet, mert érzi a másraszorúltságot; érzi akár felülkerekedése, akár alülkerekedése ideiglenességében, hogy a maga mindenbíró ereje hiányzik s hogy ennek az erőnek, akár anyagi, akár szellemi része ott van a letiprottnál, vagy a felülkerekedettnél. A szabad egybefolyásból lesz a jó, az igazi béke.”

A szerző első dolognak a „Magyar Nemzeti Szövetség” megalakulását tartja, hogy általa a magyar kisebbség, az államélet minden vonatkozásában felvegye a politikai cselekvőséget. A „Szövetség”-gel kapcsolatosan Paál Árpád az akkor aktuális tennivalók egész sorát veti fel. Felveti azonban a székely kérdést is, aminek számára, speciális körülményeire való tekintettel egy külön székely ügyosztály felállítását javasolja.

Épp úgy külön gondozást igényel a munkáskérdés ügye. „A szövetségnek meg kell tennie, hogy a munkássággal állandó és szerves kapcsolatot létesítsen.“

„Elismerem a jogosultságát és megokolt-
ságát, hogy foglalkozási ágak és világné-
zetek irányában differenciálódó pártélet-
nek kell kialakulnia. Azonban a magyar-
ság pártjait nemzeti egyéniségük ügyének
a kiküzdése együtt kell, hogy tartsa.“

„A szövetség előtt a békeszerződésnek
népszabadságokkal való megjavítása lehet
az eszmény.“ „Az államalkotó külön nem-
zetek önkormányzati szabadsága, az ilyen
önkormányzatoknak úgy területi, mint tes-
ületi szervezése, ezek kölcsönös együttmű-

ködése, s így a nemzetek szövetségéből
épült állam, — ez a külön népiségek, a
külön nyelvhatárok legtöbb kínosságát
föltétlenül elenyésztesíti. A Magyar Nem-
zeti Szövetség ezen a fejlődésen keresztül
maga előtt láthatja a Dunamenti államok
gazdasági egységének is a távlatát, s ezen
az egységen túl az Európai Egyesült Álla-
mok kialakulását is, szóval a világ népei
békéjének a legfőbb alakulását.“

A magyarságnak nemzete szeretetén ke-
resztül meg kell szeretnie nemzettársait és
munkaképességével fel kell ébresztenie
maga iránt is nemzettársainak a szeretete-
tét.

László Ferenc.

Az egyetemi hallgatók és a teológusok.

Irta: *ifj. Kovács Lajos*, unit. th.
(Kolozsvár—Marburg.)

Valahányszor a még szervezkedés kez-
detén álló erdélyi magyar főiskolai hall-
gatók munkásságáról hozzám is érkeznek
tudósítások és az „Erdélyi Fiatlok“ út-
ján megnyilatkozó törekvéseket figyelem-
mel végigolvashatom, mindig a szokottnál
erősebben dobban meg a szívem, mert az
új utak után kutató lelkes csoporttal én
is együtt érzek.

A 8-ik számban különös erővel ragadott
meg Fazekas Sándor cikke, mely röviden
rátért arra a még meg nem oldott kérdé-
sre, hogy az egyetemi hallgatók és teológ-
iai akadémiai hallgatók között fennálló
akadályokat valamiképpen el kell tűn-
tetni.

A magyar egyetemi hallgatóság mindig
szem előtt tartotta azt az általános rossz
magyar szokást, hogy rangkérdésekkel
foglalkozzék. Állandóan harcban állott
egymással az orvos és a gyógyszerész, a
tanárjelölt és a jogász, hogy megállapítsák
valahogyan, vajjon melyik fakultást illeti
meg rangsorban az elsőség, melyik követ-
kezik azután és kik azok, akik a legutolsó
helyet kénytelenek elfoglalni. Természe-
sen a nagy kérdést teljesen eldönteni soha
sem lehetett. Ebben a küzdelemben a theo-
lógusok alig jutottak szóhoz. Azokat nem

tekintették versenyképeseknek, amikor a
magyar főiskolai hallgatóság képviselété-
ről volt szó.

Pedig ez az éles megkülönböztetés nem
volt helyes és alapos okokra felépítve. Az
általános felfogás az volt, hogy az iratko-
zik be leggyakrabban teológiára, aki az
egyetemet nem bírja meg és akit csupán
azért engedték a felekezeti iskolák tanárai
az érettségi vizsgán keresztül, mert tud-
ták, hogy a teológiai fakultáson fognak
tovább haladni. A társadalmi életben is
nagyon kevés szerep jutott a teológiai
hallgatóknak. Pedig az élet azt mutatta
meg nagyon sok esetben, hogy a nép ér-
dekeit a teológusokból lett lelkipásztorok
nagy eredménnyel tudták védelmezni és
továbbfejlődésében segíteni. Az bizonyos,
hogy a teológiai fakultásokon a gyenge
tanuló elég gyakori volt, de voltak közöt-
tük kiválóak is. Ezzel szemben azt sem
lehet tagadni, hogy az egyetemi hallga-
tók között is akadt mindig a sok jeles,
tehetséges, törekvő ifjú mellett számos
gyenge és kötelességét nem teljesítő hall-
gató is. A háború után, különösen az
utóbbi években az a sajnálatos eset állott
elő, hogy az ifjak első vagy második al-
kalommal nem tudták az érettségi vizsgát

sikerrel letenni s nem haladhattak volna tanulmányaikban tovább. Ennek a helyzetnek a megkönnyítésére a theológiák érettségivel nem rendelkező ifjakat is felvettek hallgatóknak egy ideig, akik az elmaradt vizsgát később igyekeztek megszerezni. A legutóbbi időben már a theológiákra is csak román érettségi bizonyítvánnyal lehet beiratkozni és oda nemcsak a leggyengébb szellemi képességgel rendelkező ifjak iratkoztak be, hanem nagy számmal olyanok is, akik méltóképpen állíthatók egy sorba a jelesebb egyetemi hallgatókkal is. A háboru utáni időben végzett nagyszerű fiatal lelkészek, akik ma az ifjúság vezetését a többi fakultások egyes kiemelkedő alakjaival kezükben tartják, leghathatósabb bizonyítékai annak, hogy nem maradnak hátra az egyetemi hallgatók mellett a theológusok sem. Aki csak távolról szemlélte eddig a theológusok életét és bizonyos távolságot tartva mondta ki rájuk a kisebbitő ítéletet, igyekezzék ezentúl a közeledésre alkalmat ta-

lálni, érdeklődjék azoknak komoly munkája iránt. *A theológus ma nem kevesebb mint az egyetemi hallgató és ezért méltóan követeli az egyenjogúság és egyenlő érték elismerését mindenféle tekintetben.*

Ha megengedhette a régebbi időkben az egyetemi ifjúság magának, hogy ranglétrát állítson fel, annak ma le kell dőlnie, hogy az út a cél felé könnyebbé váljék. Még nem elég, ha valaki akár az egyetemet, akár a theológiát vagy más főiskolát elvégzi. *A vizsga, melyet jobb vagy gyengébb eredménnyel kiállunk, még nem jogosít érdemekre.* Az érdemet mindenkinek saját munkássága, lelkesedése, kötelességtudása és társaival való együttérzés által kell magának megszerezze.

Mert az ifjúsági munkával gyakorolja magát a társadalmi munkára és a társaival való együttérzés által gyakorolja magát a magyar összetartásban, hogy így méltóan felkészülve, feladatait felismerve, belsőleg megtisztultan és öntudatosan léphessen majd apái nemzedékének helyébe.

Irodalmi szeminárium.

Az „Erdélyi Fiakok“ hosszas tervezetések és a több oldalról megnyilatkozó óhajok hatása alatt elhatározta, hogy ez év február, március és április havában irodalmi szemináriumot rendez. Vajjon van-e szükség irodalmi szemináriumra? — teszi majd fel a kérdést a kételkedők. Nem-e jelenti ez az ifjúság érdeklődésének újabb szétaprózását és vajjon nem fogja-e azt elvonni számára nagyobb és döntőbb jelentőségű kérdésektől? Ezek azok a lehetőségek, amiket ellenünk szegezhetnek, de ezek viszont előttünk, az irodalmi szeminárium tervezői előtt is felmerültek, amikről annak megindításáról határoztunk.

A középiskola, jól tudjuk, mérföldekre hátramaradt az élő magyar irodalom mögött. De másrészt a mai tanterv, mely a magyar nyelvet és irodalmat a másodrangú tárgyak sorába degradálta, szintén nehéz feladatokat ró a lelkiismeretes irodalomtanár élé, aki tőle telhetőleg igyekszik a modern irodalommal is foglalkozni. Sajnos, mint a tapasztalatok mutatják,

az élő, a mai magyar és erdélyi irodalomra alig 1—2 óra jut. És az önképzőkörben, ahol annak idején leginkább szóhoz juthattak az irodalmi órákról kimaradt vagy szándékosan kihagyott írók, vajjon mit tesznek most azok érdekében? Tűzhelyei-e még ezek az irodalmi érdeklődésnek, vagy csak üres keretek, amikből a lélek tüze kialudt? A helyzet itt sem vigasztaló. Az önképzőkörök áldozatul estek Angheliescu gyászos emlékü tanügyi reformjainak és helyüket csak itt-ott töltik be úgy, ahogy az úgynevezett „irodalmi konferenciák“. De ezek a konferenciák is, amelyekben az ifjúság háttérbe szorúl a vezető tanárral szemben, nem nyújtanak diákjaink önálló szellemi megnyilatkozásaihoz elegendő lehetőséget. Így járulnak hozzá a saját és a rossz körülményekből fakadó hibák ahhoz, hogy az egyetemre kerülő magyar ifjúság jóformán csak az érettségi után kezd alaposabban érdeklődni nagy íróink művei után. Szabad idejében lázas mohósággal olvassa úgy a modern, mint a mai er-

délyi írókat; sajnos azonban figyelme ritkán fordul a múlt század nagy klasszikusai felé. De míg a könyvek és írók nagy tömege leköti érdeklődését, addig a sokféle és ellentétes irányok között nem talál útmutatást, nincsen aki összefogná és rendszerezné tudását és rámutatva esztétikai elvei helyes, vagy helytelen voltára. A kolozsvári egyetemre kerülő erdélyi magyar diák úgy áll a magyar és az idegen irodalmak beláthatatlan perspektívái között, mint az iránytvesztett hajó, melyet a végtelen tenger hullámai dobálnak kényük-kedvük szerint. Az ifjúság érdeklődése elsősorban az élő irodalom felé fordult. Ebben látja saját problémáit, ettől várja sorsának megoldását. Eppen ezért határoztuk el, hogy az idényi irodalmi szemináriumunkat teljes egészében a modern magyar irodalomnak szenteljük. Reméljük, hogyha kellő érdeklődés fogja kísérni, akkor jövő évben a régi magyar irodalom nagyjaival fogunk majd foglalkozhatni, hogy azokat újjáértékelve eleven és ható erőkké tessük ifjúságunk szellemiségének kifejlődésében. Az előadók mind fiatal kezdő irodalomtörténészek, olyanok, akik alig pár éve végeztek, vagy még az egyetem padjaiban tanulnak. De épp a fiatalságuk a garancia arra, hogy nagy megértéssel és szeretettel fogják a modern magyar irodalom nagyjainak életét és működését tolmácsolni és lelkes prófétái lesznek a magyar irodalom megszerettetésének. Az előadások február 17-ikén kezdődnek a Székelyek Társaságának helyiségében este háromnegyed 8 órakor. Az első előadások sorrendje a következő:

Február 17. és február 24.: dr. Jancsó Elemér: Ady Endre élete és költészete.

Március 3.: dr. Kovács József: Török Gyula és Kaffka Margit.

Március 10.: ifj. Grandpierre Emil: Hercegh Ferenc és Tormay Cecil.

A következő előadások címei: Nagy József: Kosztolányi Dezső; Dsida Jenő: Tóth Árpád; Dánér Lajos. Szabó Dezső; Csákány Béla: Kassák Lajos; Venczel József: Móricz Zsigmond; Delly-Szabó Géza: Kodály, Bartók.

(Az utóbbi előadások pontos idejét az Erdélyi Fialatok márciusi száma hozza.)

A fenti előadásokkal párhuzamosan az

Erdélyi Fialatok egy szűkebbkörű önképzőköri munkát is beindít. Ennek a célja az, hogy ifjabb novellistáink és versíróink egymást megismerve, komoly tanácsokkal, kritikával segíthessék egymást és így eredeti tehetségük is szabadabban kifejlődhessék. Erre az önképzőkörre bárki jelentkezhetik, aki magában írói vagy kritikai tehetséget érez. (Feliratkozni lehet László Ferencnél a ref. kollégiumban.)

Az Erdélyi Fialatok az irodalmi szeminárium megindításával köteletségének érezte programját, mely egyoldalúan társadalmi jellegű volt, kiegészíteni. Jövőnk kialakítása szempontjából ismernünk kell nemcsak a világ és a saját szociális problémáinkat, hanem irodalmunkat is. Tudnunk kell, mi belőle a múltó érték, a napi divat, ami elvész és nem érdemes a konzerválásra, de egyszersmind azzal is tisztába kell lennünk, hogy mit fogunk jövő életünkbe, sorsunk kialakításában belőle felhasználni. Ha az irodalmi szeminárium pár szerény előadása felkelti a fent vázolt kritikai szellemet ifjúságunk körében, akkor elértük a célunk, mert egy olyan új nemzedék öntudatosításához járultunk hozzá, amely tisztában lesz saját létének értelmével és tudni fogja köteleseit úgy a nemzete, mint embertársai irányában!

Dr. Jancsó Elemér.

Az Erdélyi Fialatok Falu Szemináriumának megalakulása.

Február hó 2-án alakult meg végleges formában faluszemináriumunk.

Lapunk szerkesztősége ismertette az alapszabályokat s azok egyhangú elfogadása után az alakuló gyűlés Baczó Gábor, Miklós András, Venczel József joghallgatókat és Szigeti Béla teológust választotta a bizottság tagjaivá.

A szerkesztőség a maga kebelében megajtett választás alapján a fenti négy tag mellé Demeter Bélát, Gyallay P. Zsigmondot, ifj. D. Szabó Gézát és Haáz Ferencet választotta meg.

A bizottság első gyűlése f. hó 7-én volt, amikor elnöknek Demeter Bélát és titkárnak Venczel Józsefet választották meg.

A megalakult falu szeminárium nem új egyesület, hanem szervezett munkaközösség.

A bár ifjúsága és a magyar jövő.

Irta: *Borbáth Dániel.*

Sok olvasót talán megbotránkoztat ez a tény, hogy valaki a magyar jövőt, ezt a sok magyarnak szent, egyik legféltebb kincsét egy ilyen utolsó valamivel, bárral merészkedik összekapcsolni. Erre a szomorú tetre, azonban a valóság kötelezi az írókat s azért meri tenni, mert az a meggyőződése, hogy nem a bűn és veszély elhallgatása, hanem annak felmutatása a kötelesség. S ezt akkor is meg kell tenni, ha egy szent, féltett ügy, egy nagyon utolsó dologgal kerül is a fenti módon kapcsolatba.

Egy egyetemi olvasóteremben egyik nap a „Pesti Hírlap“-ban egy megkeresztezett cikket vettem észre. A címe: „Gazdag ifjak a lokálban“. Írója Márkus László. Bizonytalán azért jegyezte meg egyik olvasó, hogy kollegái figyelmét felhívja rá. Elolvastam. Utána az volt a meggyőződésem, e cikket minden magyar egyetemi hallgatónak el kellene olvasnia. Azok számára, akik a cikket nem olvashatták, e pár sorban közvetíteni szeretném Márkus László üzenetét. Teszem pedig ezt abban a formában, hogy a cikk gondolatát, az erdélyi helyzetre vonatkoztatom.

Márkus László cikkének megírására az a tudósítás adott alkalmat, hogy egy éjszakai lokálban egy ifjú gróf, aki mint gróf, „arisztokrata, a nemzet elitje, gyönyörű nagy felelősség hordozója, amellyel ő a név, a rang, a gazdagság rábízott javaiért a nemzetnek tartozik.“ Ez az ifjú összekocant a lokál egyik olyan bizonyos női személyével, mire a nő egy poharat vágott az ifjú arisztokrata fejéhez, az pedig két poffal érvelt vissza. A tudósítás szerint a vita ezzel befejeződött, mert az ifjú gróf másnap ismét megjelenve a lokálban, tovább folytatta bárri örömeit.

Márkus László ezzel kapcsolatban a gazdag magyar ifjakhoz szól. Nemcsak a grófhoz, hanem a bankigazgató, a gazdag polgár fiához, akik a bárkat látogatják s azoknak életet rothasztó levegőjében pazarolják javaikat. Mint egy ó-testamentomi próféta, úgy akarja ez a budapesti újság-

író felrészni írásával ezt a megvakult, eltévelyedett, szerencsétlen tömeget. Ki akarja ragadni őket a szemet vörösre csipő füstű, a szakszofon nyivákolásának, az undornak, a silányságnak, a leánykereskedelemnek az üzeméből, s meg akarja mutatni, hogy ott kint a tiszta levegőn van egy más magyar élet is. Az Úrnak ezerkilencszázharmincadik s a háború elvesztésének tizedik esztendejében a gazdag magyar ifjak előtt súlyos feladatok állanak, melyek várják erejüket és vagyонуkat.

Igazán nem férfiasság, hanem valami utolsó szerep a bár hőségnek lenni. A mai magyar ifjúságnak van egy más harca is, mint a bárri nőekkel s a parkettáncosokkal való tülekedés. Nem csak a birtokait nő elhódítani akaró másik páhollyal, vagy a kifestett bárri nővel lehet küzdeni, hanem van egy más harca is a magyar ifjúságnak. Lehet ma szent ügyek áldozata s nem a fosztogató, lebuji pincéreknek s üzletvezetőknek a prédája. „A művészet nem a deliriumban rothadó jazz, a költő nem az, aki a hülye slágereket költi, a nép nem az éjszakai kucseber ... a fegyver nem a pofon és a cél nem a piszok.“ „Van egy nagy magyar világ, mely különös örömeiket kínál: a munka, a kötelesség, a régi nehéz magyar idők korabeli ifjúság férfias, üde, tisztességes örömeit.“ Magyar gazdasági, ipari, kulturális stb. vállalatok várják az erőt és a vagyont!

S végül a Márkus László profecijájából felcsendül az ígért is. A bár rothasztó életéből felszakadt ifjúság meglátná, hogy ott kint a fejfájás, gyomorcsikarás, a spelunkák nyálkájától tiszta és egészséges ifjú férfiasságában lehet élni, „ahol sikereiket nem a patkánytestű némberek fertőzése, hanem a tiszta magyar lányok sikere jutalmazná és áldozatukat nem az üzletvezetők zsebelnék be, hanem kapnák a szegény munkás magyarok ... és győzelmiüket nem a frakkos hullók, hanem hálás és nemes magyar férfiak ünnepelnék testvéri kézsorítással.“

Hova fordítod ma az energiádat, pénzedet, az idődet mai magyar ifjú? Ezt a prófétai kérdést hallok Márkus László sorai közül. És ez a kérdés nem csak a budapesti gazdag fiúnak szól, hanem szól minden mai magyar ifjúnak s így szól az erdélyi fiatalságnak is.

Erdélyi diáktestvérem, élénk is ide mered ez a súlyos kérdés, mert az erdélyi magyarság jövője is komoly felelősséget és munkát rak a vállainkra. És az erdélyi ifjúság közt is vannak bárba s hasonló helyekre járók, akik drága pénzért pocsékolnak kolozsvári bárban festett táncosnőkre, borra s pálinkára, akkor, mikor 2—3 kilométerre tőlünk a külvárosban éheznek a magyar proletárgyermek, amikor kint a vármegyékben nyomorog a magyar falú. Vannak közöttünk is, akik drága energiájukat pocsékolják akkor, mikor úgy megfogyott Erdélyben a magyar erő.

Minden súlyával, félelmesen szól nekünk is a Márkus László prófétai kérdése: *Hova fordítod?!*

Az erdélyi magyarság jövőjéből jön egy üzenet: energiád minden csöppje, pénzed minden leje, időd minden perce drága gyöngyöt ér! Hova fordítod? Tékozlod, vagy egy szent oltárra áldozod?

Diáktestvérem, aki őszinte nyílt magyaraknak vagy az unokája, egy pár percig állj meg, légy csendben és férfias felelősséggel felelj annak az úságírónak férfias, nyílt kérdésére.

Két tűz ég. Az egyik keserű füstöt, mérget árasztó senyvedő tűz. A másik a Királyhágótól, a Maros völgyén fel a délkeleti Kárpátok havasaiig világító, lobogó, tiszta lángú tűz. A jövődő erdélyi magyarság élete. — Egyik tűz a másiknak ellensége. — Melyiket táplálja erő, pénzed és időd?

Két nő áll előtted. Egy bári táncosnő és egy tisztavérű, anyaságra váró magyar leány. Melyiké vagy? A Szentírásnak egyik igéje alapján, mely szerint két úrnak nem lehet szolgálni, igaz az is, hogy két nőnek nem lehet szolgálni. Csak egyiknek. Aki kettőt akar szolgálni, igazán egyiké sem lesz!

A jövődőből egy gyermekarc néz reád. A jövődő évtizedek magyar ifja. A te gyermeked. Milyen lesz? Sápadt arcú, gyenge felfogó képességű, vérszegény, esetleg fertőzött vérű, beteges gyermek, aki megroppan majd a terhek alatt, vagy egy tiszta előéletű édesanya és édesapa tiszta lelkű, kiváló értelmű, egészséges testű gyermeke, aki nem bűnhődik az apja vétkéiért?

Egy kisebbségi nép megy a jövődő évtizedekkel szembe. Szervezett agrár munkájú, virágzó ipar, tiszta kultúra, élő egyházak megtartásra való népe lesz-e, vagy nélkülözve az élethez való szükségleteket, pusztuló nép lesz?

Két tűz ég.

Két tűz ég.

Az egyik keserű füstöt, mérget árasztó senyvedő tűz. A másik a Királyhágótól a Maros völgyén fel a délkeleti Kárpátok havasaiig világító, lobogó, tiszta lángú tűz.

Két tűz ég.

Ahol az egyik ég, ott nem éghet a másik.

Melyiket táplálsz?

(Zürich, 1931. január.)

FALÚ PÁLYAZATUNK NÉPMŰVÉSZETI PÁLYATÉTELÉNEK NYERTESE Venczel József, aki „Csik a legkeletibb Nyugat és a legnyugatibb Kelet“ c. dolgozatáért 1000 leu pályadíjban részesült. A „Szolidaritás“ jeliségű munka szerzője, Pálffy Zoltán dicséretben részesült.

A „BRASSÓI LAPOK“ november 15-i számában *Bányai Ernő* „A magyar egyetemi hallgatók élete a kolozsvári egyetemen“ címmel egy oldalas cikkben foglalkozik az egyetemi hallgatóság anyagi és kultúr problémáival. Elmondja, hogy a magyar hallgatók száma állandóan növekedik, megemlékezik a felekezeti internátusokról, a segélyakcióról, a felekezeti egyesületek munkájáról és a Székely Társaság programjáról. Ismerteti az egyetemi egyesület ügyét és az „Erdélyi Fiatlokat“, mint a romániai magyar főiskolások párttendenciáktól független orgánumát nevezi meg.

DR. ROSKA MÁRTON: *Néprajzi feladatok Erdélyben*. A Magyar Nép Könyvtára 42. sz. Minerva kiadás. Kolozsvár, 1930. 81 oldal, 22 képpel 16°. Ára 18 leu. II. kiadás.

Roska Márton könyve hézagot pótló élő könyv. Azt is merném írni, hogy több mint egy könyv. Munkaközösséget akar jelenteni azok között, akik kézbe veszik. Mikor első kiadása 1923-ban megjelent, nem tudott akkora visszhangot kiváltani, mint amekkorát most fog. Akkor nem állott úgy az érdeklődés homlokterében a falú és a nép, mint ma. Meg vagyunk győződve, hogy a nyáron sok-sok fiatal ember fog a könyv útmutatásai alapján falú-tanulmányozást végezni. Az ifjúság hálás elsősorban az író és azután mindenki más iránt, aki ezt a könyvet napvilágra hozni segítette. Ez a könyvecske tanúbizonyság amellet is, hogy a sorsdöntő kérdések megoldásában az idősebbek és fiatalok életgazdagító találkozásban fognak kezni, ha a találkozást az élet kényszere, az igazi kérdezés és igazi feleletadás és nem valami más érdek hozza létre. Roska Márton olyan kérdésekre felelt, amelyeket az ifjúság tett fel maga előtt. Ennek a könyvnek életté váltását mi elsősorú feladataink közé soroljuk.

A könyv részletesebb ismertetését szükségtelennek tartjuk, minden főiskolai hallgató könnyűszerrel megszerezheti. Csupán egy pár megjegyzést fűzünk az egész munkához. Céljához hűen csupán a néprajzi feladatokra mutat rá. Rávilágít arra, hogy hol és mit kell keresni. Az *anyagi és szellemi kultúriavak világát* alapos szaktudás alapján vizsgálja fel, mindig utalván már eddig elért eredmények példáira. Az író ismeri Erdélyt. Az első kiadásánál jóval teljesebb az egész munka (I. kiadás 32 oldal 1 képpel). Két dolgot ne tévesszünk szemünk elől. A könyv elsősorban a kultúriavak megismerése és megmentése körüli feladatokra néz. Az első kiadással szemben a III. részben a *társadalmi viszonyok* megismerésére már szembeötlőbben utal, de nem kellő mértékben. Ezt nem írjuk a könyv rovására, mert ennek a kérdésnek a *gazdasági viszonyok* kérdéseivel együttes

tárgyalása túl van az író érdeklődési körén. A társadalmi és gazdasági élet terén kínálkozó feladatok hasonló alaposságú felvázolását az ifjúság mástól várja. A másik dolog, amire figyelmünket a könyv felhívta, annak a meglátása, hogy feltétlen szüksége lenne egy magyar, elsősorban erdélyi *stilisme* megrajzolása. A könyv a feladatokra mutat s ezért *nem is akar mértéket adni*, amely megmutatja, mi a magyaros azokban a néprajzi elemekben, amik Erdélyben találhatóak. Egy ilyen vezérfonalra feltétlen szükség lenne. Roska Mártonnak van akkora szaktudása ezen a téren, hogy itt is tudjon egy másik fűzetben utalásokat adni a falú-mozgalom munkásai számára. Az Erdélyi Fialok ezt a kérdést szem előtt tartja s talán idővel maga is hozzájárul ahhoz, hogy egy ilyen módszeresen feldolgozott értékmérő anyag kézbe kerüljön.

László Dezső.

A RÓM. KATH. NÉPSZÖVETSÉG FŐISKOLÁS SZAKOSZTÁLYA FALŰ-PÁLYÁZATÁNAK EREDMÉNYE. Február 1-én este jól sikerült teaestély keretében hirdette ki a Róm. kath. Népszövetség főiskolai szakosztálya falú-pályázatának eredményét. Két tételt tűztek ki: I. Magyar falú szociográfiai felvétele, II. Szatmármegyei sváb község szociográfiai felvétele. (Az utóbbi pályázatot br. Jósika János képviselő tűzte ki és tette lehetővé 5000 lej megajánlásával). — A bíráló bizottság tagjai *Gyallay Domokos, Sulyok István dr. és Török Bálint dr.* voltak. *Dr. Patay József* piarista tartományfőnök bevezető beszéde után *dr. Sulyok István* olvasta fel a jury jelentését, amelynek alapján az I. tétel 5000 leies első díját *Kiss Árpád* jogszigorló, 1500 leies második díját *Baczó Gábor* joghallgató nyerte el, míg a II. tétel díját egyenlően megosztották *Gnandt János* és *Princzinger János* főiskolai hallgatók között. A díjak kiosztása után *Balogh Zoltán* ifj. elnök utalt arra, hogy a főiskolás szakosztály két éves fennállását ünnepli s kifejtette, hogy milyen sokiránvú munkásságot végzett a szakosztály e két év alatt. Majd üdvözölte a társ-egyesületek képviselőit és a vendégeket. A meghívott társ-egyesületek (IKE, Dávid F. E., Székely T. Ifj. Biz., Bolyvai Kör és az Erd. Fialok szerk.) nevében *Jancsó Béla* közönte meg az üdvözlést, az ifj. egység és a két generáció találkozási alkalmát és hangsúlyozta, hogy az új intelligencia sorsa a falún fordul meg: ez a legfontosabb probléma. — A teaestély meleg hangulatban este 11-ig tar-

tott. Br. Jósika János újabb (5000 lejes) adományát jelentette be a városi iparos és munkás ifjúság problémáját tárgyalandó pályázatra.

A magunk részéről a pályázat szép sikerén túl különös örömmel töltött el a társegysü-

letek meghívása, mely által a Népsz. főisk. szakosztálya megtette az első nagy kezdeményező lépést az egyesületek annyira szükséges együttműködése felé. Találkozás volt, amiből a megismerés útján támad a vállvetett, közös munka.

APÁK · ÉS · FIÁK

Ez a rovat a nemzedékek egymáshoz való viszonyának kérdéseit fogja tárgyalni. Apáink nemzedékének és a mi generációnknak megnyilatkozásait világvizonylatban is, egyetemes magyar viszonylatban is, de leginkább az erdélyi magyarságot illetően. A problémák tárgyalásában nem akarunk elfogultak lenni, mindenekelőtt az igazságnak, a fejlődő élet igazságának szempontjából nézzük őket. És bírálat, vagy elismerés abból fog származni, hogy miképpen töltik be a generációk azt a rendeltetésüket, melyre hivatva vannak fajunk s az emberiség életében.

SPECTATOR: AZ IFJÚSÁG VÁLSÁGA

Spectator egyre gyakrabban foglalkozik az ifjúsággal, mint problémával. Mult évf. 7. számában megemlékeztünk „Az ifjúság megint frontol” című nagy cikkéről, amely a saját generációja felé alkalmazott erős kritikával mutat rá az ifjúság generációs hullámának előretörésére. Hogy azonban ez a probléma mennyire mélyen és sokoldalúan foglalkoztatja, mutatja vezércikkeinek reflexióin kívül ez a legújabb cikke (az Erdélyi Helikon 1931. 2. számában), mely kiindulópontul dr. Imre Lajos hasonló című pompás tanulmányát használja fel. Elismeri nagy erőnyeit, pusztán néhány módszertani kifogása van, főként, hogy az egész ifjúsági irodalom inkább a bölcsélet, mint a történettudomány módszereivel dolgozik, holott a válság konkrét gyökerei a korban vannak. (Szerintünk éppen annak elhatárolására, ami benne a kor-többlet, feltétlenül szükséges a fejlődési és lélekformai mindig fennálló természetes ellentét arányainak megrajzolása.) További fejtegetései már reflexiók a kérdéshez és érdekes megfigyelni, hogy első cikke óta, hogy ébred-e benne a szkepszis, egyes jelenségek kétkedővé teszik, vajjon beválthatja-e az ifjúság a hozzáfűzött várakozásokat? Rendkívül érdekesen mutat rá arra, hogy az ifjúság bizonyos értelemben nyomorúság és aszkézis között „megdöböntő módon hideggé, komollyá, okossá, önzővé

vált” ugyanakkor, amikor az öreg generáció „kómikus szenvedélyével keresi a fiatalonmaradás eszközeit.” „Az ifjúság egy ellenszenves racionalizmus képviselője.” (Tévedés tőle akár csak hasonlatként is, fascizmust és hitlerizmust idézni, amelyek kimondott frontharcos alakulatok és 30—45 évesek dominálják. A mai ifjúság az utánuk jövő, a háború utáni korosztályok kollektívuma.)

Felveti a kérdést, hogyha az ifjúság egyszer egy kollektív forradalommal minden hatalmat magához ragadna, mit tudna csinálni? És megfelel: semmit. Engedjen meg nekünk Spectator, ha azt mondjuk, hogy racionalizmusunk, pathosz nélküliségünk és önzésünkől téves irányban vont következtetésekkel juthatott el impotenciánk kimondásáig. Nem veszi észre, hogy az idézett vonások külsőségek: önzővé, józanná, „lírátlan”-ná az idők kényszere formált, amivel szemben így védekezünk, de higyeje el nekünk azt is, csak olyan ez, mint a kolerikus temperamentum hallgatása, melynek mélyében hatalmas egy irányú, de hangtalan áramfejlesztők működnek. Mi túl vagyunk azon az önzésen, hogy saját korosztályunk érdekét pusztán önmaga pozíciójával biztosított-nak lássuk; osztályönzés, nemzetönzés és generációs önzésen túl mi érezzük az egyetlen biztos kollektívumot, az emberiség egységét. Hogy pedig fázunk a nagy szavaktól, csak azt jelenti, hogy nagyon

sokszor becsapódtunk velük, de nem azt, hogy a collstockos valóságokon túl embernél nagyobb valóságokat nem látunk. Csak úgy vagyunk, mint a szerelmes, először még tud vallani, később végleg elhal ajkán a szó: az érzés mélyebb tárnákba zuhogott, a szavak kómikusan kicsik lettek hozzá.

„Hagyni kell, hogy az ifjúság a saját

feladatát elvégezze: kötelessége van önmagával és a fejlődéssel szemben. De mindenki másnak is vállalnia kell körülötte a köteles tennivalót.“ Ez a végakkord engedni remélnünk, hogy lesz még rólunk jobb véleménnyel is Spectator, ha történetírői forráskutatással — jobban megismer bennünket.

Jancsó Béla.

A - MI - KÖNYVEINK

E. STANLEY JONES: Krisztus India országútján. Fordították: ifj. Biberauer Richárd és László Dezső. Budapest, 1931. Szövétnek kiadás. 144 oldal 8°. Ára 120 Leu. Kapható kiadóhivatalunkban.

Néhány hete, hogy Magyarországon magyar fordításban megjelent egy diadalmas sikerű könyv „Krisztus India országútján“ cím alatt. Útja Amerikában kezdődött s most azon van, hogy a magyarok között haladjon át és lelki gazdagodást, feleszmélést, új perspektivákat adjon lelkünk, tekintetünk számára. Nyugaton mindenütt, Magyarországon és már Erdélyben is, hivatottak, egyháziak és világiak örömmel, elismeréssel számoltak be a könyv áldásairól. Ez az ismertetés azért íródott, hogy felhívja a mi magyar főiskolás ifjúságunk figyelmét reá s része legyen neki is abban az adományban, melyet a könyvből olvasói mindenütt nyertek. — Írója, Krisztus csodátevő erejét tapasztaló, igen művelt amerikai misszionárius, megkísérli felmutatni a forrongó India lelki képét, lelki válságát, magára maradottságát és vágyakozását s mint látja meg és tapasztalja az újszövetség Krisztusában azt az erőt és hatalmat, amire neki éppen és egyedül szüksége van. Csodá!kozva olvassuk nyugati egyetemeken tanult, nyugatunkat jól ismerő, éles szemmel néző művelt és előkelő gondolkozású ügyvédek, orvosok, jogászok, egyetemi tanárok és filozófusok nyilatkozatait Krisztusról, ítéletüket, vádjukat nyugati keresztényiségünkről, kultúránkat illetőleg. Meglátjuk, hogy India lelkét tőlünk két dolog zárta

el: keresztényiségünk és kultúránk. Ezek ellen határozottan küzdött India, mert nem látott bennük szinte semmit, amit átvehetne anélkül, hogy ezzel egyszermind önállóságát és sajátosságait ne veszélyeztetné. Mindkettőt a Krisztus mértéke alatt visszaautasította. csak az tud lelkéhez közel férkőzni, aki Krisztust magát viszi és őt tükröző életet él közöttük. És ez az a pont, amelyen ez a könyv a legérdekesebb mondanivalót adja a főiskolás olvasónak. Olyan dologra világít rá, ami közöttünk is probléma (tudatosan vagy tudattalanul) t. i. India Krisztust és a keresztvénséget külön szemléli és megállapítja, hogy míg amaz szép és felséges, emez vérszegény, nem kívánatos és maguk a keresztvények igen távol vannak Attól életükben, akiről keresztvényeknek nevezik magukat. Tehát felismerték és nyíltan megmondják, hogy képmutatók vagyunk. Az ő látásukon keresztül Krisztust is másnak ismerjük meg, mint amilyennek őt eddig tudtuk és ismertük. Szép, nagy, fenséges — és mégis nagyon emberi, kijózanító és egészen reális. Egészen közel áll az ember életéhez s kezdi feladatni velünk, bennünkélő, középiskolás előítéleteinket, amik egészen elfedték Őt szemünk elől. Vád és áldás egyéni keresztvényi és egyházi életünkre egyaránt. Rámutat pusztító közönyünkre, hogy megszabadítson tőle s kinyújtsuk kezünket azoknak átvételére, amikről immár a magunk szemével látjuk, hogy életünk nem lehet el nélküle. Ez éppen elég ok arra, hogy elolvassuk ezt a könyvet.

Máthé István.

FIATALOK-MUNKÁJA

VILÁGBÉKE. Ez alatt a cím alatt fog közelebből megjelenni Dánér Lajos, fiatal erdélyi író munkatársunk sajtó alá rendezés alatt álló könyve. A körülbelül 200 oldal terjedelmű könyv utópisztikus regény formájában hidat képez a kommunizmus és kapitalizmus között és talán egyetlen elméleti megoldási lehetőséget adja a mai vajudó idők válságainak. Nagy érdeklődéssel nézünk ez elé a mindenesetre szenzációsnak ígérkező munka elé.

KORÓDI FERENC NÓTÁI. A nótázó diákok tipusa kiveszőfélben van. Társaságokban, családoknál csak itt-ott látunk még néhány székely fiút, akinek a szívéhez nőtt az ősi zenei motívum; a hazai magyar dal szépsége; a bánatos kesergés, a sirvavigadás és a pattogó nemzeti. Eredeti magyar népdal zenénket mind jobban kiszorítja a külföldről importált hatalmas jazzirodalom s pesti nótagyárosaink is gondoskodnak arról, hogy láb, fül és nyak-kificamító slágereik átlopózzanak a magyar nép szívébe. Végtelenül rosszúl esett, amidőn egy alkalommal valaki magyar nótát akart énekelni valamilyen társaságban s néhány fiatal magyar diák azt a kijelentést tette, hogy őket jobban érdeklik a legújabb modern slágerek, mint a régi „elkopott“ nóták.

Koródi Ferenc a kihaló-félben lévő magyar nótás-diák egyik erőteljes alakja. Ő még nem feledte el a székely falvak bánatos kesergőit, számára még mindég új a megkonduló éstharangszó, a nyíladozó rózsabimbó. Ő még mindég talál szépet a régi nótában s akár a sajátját, akár a másét hegedüli és énekel, mindég érzi előadásán, hogy ott benn a szívben mély érzés dobog és nagyon fáj valami. Nagy társaságokban gyakran hallgattuk ennek a fájdalmasan magyar tehetségnek lenyűgöző játékát.

Három kis nóta és egy tangó fekszik előttem. Nem lehet eldönteni, hogy melyik szebb és melyik értékesebb. Néhány motívuma igazán megkapó és eredeti: biztos

ígérete annak, hogy Koródi fog még nagy művészi dolgot is adni a magyar nótazenirodalomnak. Dalaiban inkább a zenesz, mint költő van előtérben. Versei sok kívánnivalót hagynak maguk után. Talán szerencsésebb lett volna, ha a verseket egy nótaköltővel iratja meg, vagy pedig előbb beható tanulmányozást végez ezen a téren. S még valamit: hallottam én már Koródinak néhány szebb nótáját is, mint az itt kiadottak. Miért nem bocsájtotta ki inkább azokat? Mi várjuk és szeretettel fogadjuk dalait, s reméljük, hogy a nótás-kedv nem fog soha meghalni ebben a gazdag léleekben.

A darabok zongora kíséretét Bordó Géza látta el nagy zenei tudással és hozzáértéssel.

Dánér Lajos.

HOLLÓ ERNŐ: *Estéli utazás. 1930.* Budapest. Székely fiú, de „Elindult a régi jó idők borvizes szekerén s halk csengetéssel átereszkedett a Királyhágón, hogy az új magyar idők... lantpergető igrice legyen“, mondja a kötet előszavában Lázár István, a Petőfi Társaság tagja. Kötete három ciklusra van osztva. A „*Borvizes szeke-
kären*“ című gyűjteményben régi erdélyi emlékeket énekel meg közvetlen, keresetlen szavakkal. „*A nyárfában valaki dalol*“ ciklusában sikerültebb az „*Fogszerű szerelmes kérés.*“ Eme ciklus bevezető verséhez az a megjegyzésem, hogy olvassa el Ady „*Befalazott diák*“-ját. Kötetének harmadik részében a többi fölött messzi kiemelkedő verse az „*En*“ című négy soros írás. Általában nincsenek nagy problémái. Csendes kedélyű, nem túlfűtött egyéniség. Jó, kisfiús vágyai és álmái vannak; sohasem fog kiobbani; lelkét nem fogják poétai kilengések szakadékok szélére sodorni. Hogy valóban eredeti és művészi dolgot adhasson, sokat kell tanulnia. Értékeléséről még nem lehet szó. Kötetének kiállítása gondos.

Uzoni Lajos.

A KOLOZSVÁRI EGYETEMI HALLGATÓK Costachescu miniszter urhoz benyújtott emlékiratának szövege kiadóhivatalunkban (d. e. 12—1-ig) 2 lejért kapható.

FIATAL - MAGYAROK

A PRÁGAI FŐISKOLÁS CSERKÉSZKÖR ALAKULÁSÁHOZ. A szlovenszkói magyar cserkészzet mostani helyzete arra készítetett bennünket, a Prágában tanuló diáktenger cserkészttörredékét, hogy apró egyéni érdekeinket félretéve mindennemű pártállásra való tekintet nélkül a M. A. K. alosztályaként működő cserkészkörbe tömörüljünk.

A kisebbségi magyar ifjúság életében elengedhetetlenül fontos szerepet játszik a cserkészzet, amely, sajnos, magasra ívelő pályájának derekán akadt meg s ahol nem tiltották be, ott megelégedtek az angol cserkészzet utánzásával, mely teljes egészében nem felel meg a szlovenszkói adott helyzetnek.

Épen ezért mi, a prágai M. A. K. cserkészosztálya működésünk legfőbb pontjával a szlovenszkói magyar cserkészzet egyesítését tűzzük ki és ebben a szent munkában nemcsak az ifjú lelkesedésünktől tüzelt erőnkre, hanem a felnőtt cserkészvezetőknek a tanácsaira is szeretnénk támaszkodni s velük karöltve akarjuk megvalósítani mindenekelőtt is az egységes cserkészvezetői típusnak a megteremtését, amely az egységes fejlődés sine qua nonja.

Ez okból fel akarjuk venni a kapcsolatot a összes csehszlovákiai magyar csapatokkal, hogy megindíthassuk azt a munkát Pozsonytól Beregszászig, amely nem elégszik meg az angol forma teljes kiaknázásával, hanem azontul magyar kultúránk népi alapokban való továbbfejlesztésével is foglalkozik.

Minket tehát két adottság: a szlovenszkói magyar cserkészzet szomorú helyzete s a messze idegenben való egymásratalálás hozott össze s egy szinte öntudatalatti nagyszerű igyekezet, hogy az öregcserkészzet problémáját megoldjuk. Hiszünk egy egységes cserkészvilágnézetben, mely a cserkészti parancsolatból nőtt ki s mely tömör sorokban sorakoztat fel, hogy az emberebb ember és magyarabb magyar jelszavával most komoly felelősségérzettel az élet porondján is megharcoljunk. A zászló a régi, csak a küzdelem lett új: az életé,

az új, a nehezebb életé. Vezető nélkül, egyedül maradtunk a középiskolás cserkészzet útjának a végén. A jellem erejével s célunk tudatában ragadjuk meg az élet fegyvereit: a tudást, a munka megbecsülését és szeretetét az emberi és örök magasságok felé vezető akaratot.

Reméljük, hogy ebben a munkánkban nemcsak a cserkészvezetők, hanem minden magyarul gondolkodó és a magyar ifjúság sorsát szívén viselő ember támogatni fog.

Varga Imre. Sirchich László (vezető)
Sztranyovszky György.

(A fenti kommunikét vettük és készségesen közöltük. Sajnos nem ismerjük annyira a felvidéki cserkész mozgalmakat, hogy kommentárral kísérhetnénk ezeket a sorokat. Szerk.)

KÖTÖTT SZAVALÓ-VERSENY MAGYAR FŐISKOLÁSOKNAK

A Székelyek Kolozsvári Társasága február hó 25-én este 8 órakor a Társaság helyiségében (Str. I. Maniu, volt Szentegyház-u. 8.) *kötött szavaló-versenyt* rendez. A versenyen résztvehet minden magyar főiskolai hallgató és hallgatónő. I. díj 300 lej, II. díj, 200—200 lej és III. díj 100—100—100 lej. — A kötött verseny lényege, hogy a szavalók csakis az alatt felsorolt versekből válogathatnak (egy esetleg kettőt). E versek elolvasás, illetve lemásolás végett február 15-től kezdve kaphatók lesznek *Falúvégi Dénesnél* a Társaság titkáranál, a Társaság helyiségében d. e. 9—12 és d. u. 3—6 között, onnan azonban senki sem viheti el őket. A verseket a jury úgy igyekeztet kiválasztani, hogy azok a legkülönbözőbb szavaló-stílusok mintái lehessenek, s így — kiki megtalálhassa az egyéniségének leginkább megfelelőt. Felhívunk ezért mindenkit, aki magában képességet érez, hogy jelentkezék a szavaló versenyre. A kötött szavalóversenyen elszavalható versek címei:

Kádár Kata; székely népballada. Cso-

konai: A reményhez. Berzsényi: A magyarokhoz. Vörösmarty: A vén cigány. Petőfi: Egy gondolat bánt engemet. Szeptember végén. Arany: Hídatavás. Vajda János: Harminc év után. Ady: Emlékezés egy nyár éjszakára. Az alvó csók palota, Ádám, hol vagy?, Az idő rostájában, Imádság háború után. Tóth Árpád: Fénylő búza-földek között. Isten

oltó-kése. Juhász Gyula: Széchenyi. Dózsza feje. Nászdal. Áprily: Tetőn. Patrolosz alszik. Esti dal. Bartalis János: Szólló őrzés. Reményik: Csillag fény, csillag nélkül, Kétféle fájdalom. Tompa László: Ne félj. Jönnek. Sipos Domokos: Vágtat a halál. A bárány. Szentimrei: Tornyok. Erdélyi költő nemzeti dala 1928-ban.

EGYESÜLETI ÉLET

A BUKARESTI KOÓS FERENC KÖR DIAKSZAKOSZTÁLYA f. hó 14-én rendezi meg szokásos évi diákbálját. A kolozsvári magyar főiskolai hallgatókat az összes alakulatok vezetőinek egyetértése alapján Vargha Lajos jogszigorló, a Bolyai kör megválasztott elnöke és Antal Gusztáv, ref. teológus az I. K. E. főtájkára képviseli.

A BATHORI APOR SZEMINARIUM farsangi vidám estje. Febr. 8-án este éjfélig tartó nevetésben volt része azoknak, akik a kath. gimnázium dísztermében részt vettek a „szentjókások” vidám estjén. Meg kellene köszönnünk minden szereplőt és minden egyes számot, különösen azokat, amelyeket fiatal diákszerzők hoztak napvilágra, de a helyszűke nem engedi. Balogh Zoltán elnököt, aki az egész estének előkészítője volt, mozgatója, főszereplője, részleges konferálója és főfő minden egyebe volt, illesse elismerés és köszönet. Olyan kiváló direktor és olyan kiváló szerzői és előadói kar áll mögötte, hogy sikeresen megalakíthatna egy állandó diákkabaret a nagyközönség és a diákság szórakoztatására. Elismerés és köszönet az estéért.

A REF. KOLLEGIUMBAN LAKÓ FŐISKOLAI HALLGATÓK ISMERKEDESI ESTÉLYE. Három éve, hogy megnyílt a kolozsvári ref. kollégium főiskolai hallgatók részére felállított internátusa, melyben az idén már 76 főiskolás talált otthont. Február 4-én este volt az első alkalom, amikor a bentlakók első ízben összejöttek ismerkedni. Ez az est egyúttal az internátus megalakulásának is az ünnepe volt. Jelen voltak az estélyen a ref. egyház és kollégium vezetői dr. Makkai Sándor püspökkel az élükön. A szokásos pohárköszöntők helyett egész este magas nivójú, komoly és őszinte megbeszélés folyt.

A KOLozsvári FŐISKOLAI HALIGATÓK ISMERKEDESI ESTÉLYE. Az elmúlt év december 14-én a kolozsvári főiskolai hallgatók sikerült ismerkedési estélyt tartottak a KAC termeiben. Az estélyen a mintegy 500 főnyi diákságon kívül az ifjúság barátai is megjelentek. Vacsora előtt Krausz Ottó gyógyszerésztanhallgató üdvözölte a megjelenteket. A vendégek közül dr. Inczédy Joksman Ödön

intezett leikésítő beszédet a résztvevők közhöz. A szász diákság képviselőjének üdvözlő szavai után Papp Ferenc és Szász Tibor orvos-tanhallgatók a főiskolai hallgatóság nevében válaszoltak az elhangzottakra. Vacsora után a társaság kitünő hangulatban reggelig táncolt.

A M. K. D. Sz. PRÓ CHRISTÓ szövetség téli országos diákgyűlését 1931. január 31. február 1., 2. napján tartotta Budapesten. A témák igen érdekesek és aktuálisak voltak: „Isten országa a XX. században” című sorozat részletei: a) „A modern diák szociális küldetése”; b) „Szociális törekvések Isten országa mérlegén”; c) „Isten országa győzelme a diák szíveken keresztül.” „A modern valláspótlékok” közt ott találjuk a) „A filozófia, mint az Evangelium helyettesítője” és b) „Az irodalom és művészet, mint az Evangelium helyettesítője” című előadásokat. E sorozatos előadásokon kívül „Az imádság misztikájáról” és „A váltság realitásával” tartottak értékes előadást, ezenkívül volt külön fiúk és leányok számára gyűlés: „Miszsióink a diákbűnökkel szemben”. „Modern diákeszmények” és „Szolgálat” címmel s volt külön felekezeti gyűlés is. Az előadások a délelőtti s estéli áhítatok Krisztus sereg gyűjtését szolgálták. Előadók voltak dr. Ravasz László, dr. Victor János, dr. Karácsonyi Sándor, dr. Hilscher Rezső, D. dr. Pröhle Sándor, Szabó Imre, Szőnyi Sándor, Benkő István stb. Résztvett 150–200 fiú és leány Magyarországról, Csehszlovákiából és Erdélyből. --- Programmon kívül néhányan megtekintették a szociálpolitikai intézetet, melyről részletes leíratot is közlünk később.

VÉGZETT TARSAINK: György N. és Márton András jogi doktorátust nyertek. Báthori János és Balázs János pedig tanári szakvizsgát (licentia) tettek. Kovács József munkatársunkat, akinek Török Gyula élete című doktori értekezéséről már megemlékeztünk, a pécsi egyetemen magyar irodalomból doktorrá avatták.

Felelős szerkesztő és kiadó:
DR. JÁNOS GÁSPAR.

KOLOZSVÁRI MAGYAR DIÁKBÁL 1931. Január 18-án zajlott le a Newyork összes helyiségében a kolozsvári magyar főiskolai hallgatók diákbálja. Ez volt az első főiskolai bál, melyet az egész főiskolai hallgatóság együttesen rendezett meg s melynek tiszta jövedelmén 50—50 százalékra az Országos Magyar Párt Diáksegélyakciója és az Ellenzék Diákmenzája osztozott. Az erkölcsi siker teljes volt. Este 10 órától reggel nyolcig állott a bál s a Newyork helyiségei szűknek bizonyultak a bázóközönség befogadására. Megjelentek br. Bánffy Ferenc fővédnök és neje, dr. Inczedy Joksmán Udön és dr. Sulyok István, a Magyar Párt Segélyakciója részéről; br. Bornemissza Elemérné, az Ellenzék Diákmenzáját pedig dr. Groisz László képviselte. A bukaresti Koós Ferenc Kör ifjúsági szakosztálya Szücs Ferenc és Milotay Miklós tanárjelölteket delegálta a diákbálra. A negyvenegy tagú főrendezői gárda mindent elkövetett a bál jó sikerének érdekében. Halász Lajcsi zenekara játszott egész éjszaka a Newyork nagytermében, míg a biliárdteremben megafonközvetítésre táncoltak a párok. Éjfélután külön báli ujság jelent meg a Balogh Zoltán, Gy. Pap Zsigmond, Jancsó Béla, Mikó Imre és Szász Béla összeállításában. — A bál bevétele, bár messze elmaradt a tavalyi mögött, mégis a jelenlegi gazdasági körülmények között kielégítőnek mondható. A védnöki megváltások beküldésére még mindig nyitva áll a kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank „Magyar Diákbál 1931” betétkönyve.

AZ UNITÁRIUS TEOLOGIA-AKADÉMIA 1931. február hó 6-án újra alakította önképzőköreit és új tisztikart választott. Elnök lett: Rázmán Mózes, alelnök Nagy Sándor, jegyző Gálfi Elek, ellenőr Székely Sándor, főszerkesztő Bede Emil, könyvtáros Darkó Béla, pénztáros Sikósd Pál. Az első rendes gyűlés február 13-án volt. A gyűléseket egyébként minden pénteken 11—1 óráig tartják az Unitárius Kollegium második emeleti 15. sz. termében. Érdeklődőket szívesen látunk.

A SZÉKELYEK KOLOZSVÁRI TÁRSASÁGÁNAK IFJUSÁGI BIZOTTSÁGA által rendezett közgazdasági és társadalomtudományi szemináriumban január 15-én dr. Diamant Izsó vezéregazgató: Gazdasági válság és racionalizálás c. tanulmányát olvasta fel Jancsó Béla biz. elnök; jan. 22-én dr. Ligeti Ernő adott elő a fascizmusról, jan. 29-én Járói István, a nagyenyedi ref. Bethlen főgimnázium igazgatója ismertette a történelmi materializmust. Február 5-én Boskowitz Imre volt tanár olvasott fel „Gazdasági összefüggések megvilágítása” címen, február 12 és 20-án pedig dr. Makkai Sándor ref. püspök tart két előadást a „keresztyénség és a szociális kérdés”-ről. Február 26-án dr. Paál Árpád: a történelmi materializmus kritikájáról, márc. 5-én dr. Bernád Ágoston az erdélyi magyarság közgazdaságáról beszél.

SZERKESZTŐSÉG HIREI: Örömmel üdvözöljük lapunk bukaresti szerkesztőségének tagjait: Bokor Béla szerkesztőt és Andrásy Zoltán, Blénessy Irénke és Kiss Dezső munkatársakat. A bukaresti szerkesztőség alakulása nagy lépéssel fogja előre vinni az országos kapcsolatok erősödését.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj—Kolozsvár, Str. Iuliu Maniu, v. Szentegyház-u. 8. szám.

Makkai Sándor ref. püspök öt előadását az erdélyi magyar öntudat revíziójáról a következő számunkban fogjuk ismertetni.

NAGY JÓZSEF főmunkatársunk lapunk megelőző számától kezdve saját kívánságára barátságos úton megvált lapunktól.

ÚJ ELŐFIZETŐKET GYUJTOTT: Kórész Rozália és Kóri Manta. Halás köszönet!

Lapzártáig befolyt előfizetési összegek:

Zetelaki gazdasági takarékbetét rt., Fekete János, Papp Árpád, br. Bánffy Ferenc, dr. Barabás Béla, dr. Szabadi Béla, Magyarosi József, Huttera Eleonora, Transylvania Bank, Hangya szövetkezet, Kézdivásárhelyi kaszinó, dr. Gyárfás Elemér, Csulak Ielkész 200—200 L.

Dr. Virányi E., Szócs Mihály, Pálffy Antal, Fekete György, Holszky Gábor, Fikker Dodi, Pálffy Károly, dr. Molnár Dénes, Kócsy Boske, László Árpád, Vitális István, Demény Zoltán, Gyenge László, dr. Ferenczi Balázs, Lukács Margit, Horváth Jenő, Székelytúri kaszinó, Jancsó Éva, Szabó Erzsébet, dr. Papp Béla, Imre Ferenc, Döme, Bálint, Nagy Sándor, Debreczy Sándor 100—100 L.

Kovács Géza, Nagy Ferenc, Kovács Lajos, Györy Endre, Dengyel Ádám, Nagy Ilonka, Nagy Zoltán, Kincses Éva, Balogh Lujzi, Hajdú Márta, Gründisch Mihály, Grépály András, Nagy Géza, Bokor Barna 80—80 L. Miklós Sára, Dánér Lajos, Tolcsvai László, Rohai Farkas, Biró Gábor, Szentiványi Elek 45—45 L.

Szász Árpád és Bódis Ágnes 120—120 L.

Andrási Tivadar, Biró Sándor 300—300 L.

Dr. Salac László 144 L.

Bakó András 133 L.

Barra István, Rápolthy Árpád, dr. Kókényessv András, Imre Tibor 75—75 L.

GYÜJTÜNK ELŐFIZETŐKET Gy. Pap Zsigmond „Az intelligencia és a nép” című munkájára, hogy így lehetővé tehesük megjelenését.

IFJUSÁGI DALOSKÖNYV Összeállították: BALÁZS FERENCZ, SZENTIVÁNYI SÁNDOR, MIKÓ IMRE.

47 dal 64 oldalon. Ára 20 leu. Kapható az Erdélyi Fiatalok kiadóhivatalában.